

Org. Nr. 934 568 737

NVE,

Postboks 5091, Majorstua,

0301 OSLO

HØRINGSUTTALELSE TIL STATKRAFTS SØKNAD OM KONSESJON FOR OPPRUSTING OG UTVIDELSE AV NOREVERKENE. SAKSNR 202510083.

Naturvernforbundet i Nore og Uvdal er et lokallag av Norges Naturvernforbund.

I denne uttalelsen går vi imot at det gis konsesjon for alternativ 1.

Dette er begrunnet i:

- at det i søknaden legges for lite vekt på mulige klimakonsekvenser og nødvendige tiltak for å realisere klimamål, uttrykt i Paris-avtala.
- uakseptable virkninger for naturmangfoldet i vassdraget av effektkjøring og mulige utslipp, samt ulemper for mennesker og dyr ved usikker is.
- plassering av adkomstportal i sårbart område.

INNLEDENDE KOMMENTARER

Vi har merka oss at Statkraft, som Europas største leverandør av fornybar energi, bygger sin virksomhet på bl.a.

-FNs bærekraftmål

-bærekraftig og ansvarlig forretningsdrift

-føre-var-tilnærming i miljøraker

samt at vekst må skje innafor jordas tålegrenser.

Dette samsvarer med Naturvernforbundets prinsipper.

BEGRUNNELSE FOR OPPGRADERING AV KRAFTVERKENE.

I tillegg til at kraftverkene har vært i drift hhv fra 1928 og 1946, og at det dermed er på tide med nye installasjoner, er det også en del av begrunnelsen at kraftverkene i dag ikke er egna for store og hurtige endringer i kraftproduksjonen. Typisk kjøremønster for Nytt Nore kraftverk (alt. 1) vil være opp- og nedreguleringer gjennom døgnet, tilpasset etterspørselen.

I det etterfølgende vil vi underbygge hvorfor vi anser alt. 1 som uaktuelt ut fra miljøhensyn.

Vi vil første påpeke at det er liten forskjell i produsert energimengde mellom alt. 1 og alt. 2 (1696 GWh/år for alt. 1 og 1627 GWh/år for alt. 2).

KONSEKVENSER AV ALT. 1:

For vassdraget generelt:

Det framgår av konsesjonssøknaden at sjøl om kraftverket fortsatt skal drives innafor gjeldende manøvreringsreglement, vil det bli hyppige vannstandsendringer i Norefjorden og videre nedover forbi Kjerredammen (Rollag). Dette vil ha negative konsekvenser for naturmangfold og vannmiljø. Det påpekes i søknaden at hyppigere fluktuasjoner mellom tørt og vått areal vil føre til at de grunneste, strandnære områdene, både i fjordene og elva vil bli uegna, eller mindre egna for vannplanter, bunndyr og fisk.

Vi viser her også til uttalelser fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) om at arts mangfold blir kraftig redusert i områder som vekselvis blir tørrlagt og dekket av vann.

Isforhold:

Ifølge søknaden vil vannstandsvariasjoner føre til økte sprekkdannelser i isen, noe som i sin tur kan gi overvann på fjordene. Dette vil, sammen med endra strømforhold, erfaringsmessig øke risikoen for åtehøl og dermed gi større utrygghet ved ferdsel på isen, noe som rammer pilkefiskere, skøyteløpere og andre som driver med isaktiviteter.

Stor- og småvilt trekker ofte over fjordene om vinteren.

De påpekte konsekvensene taler for alt. 2.

Tangen ved Sporanbrua (adkomstportal til nytt kraftverk).

Sitat fra søknaden: «I alternativ 1 har temaet naturmangfold på land fått samlet konsekvensgrad stor negativ konsekvens. Dette skyldes blant annet plassering av adkomstportal i et område med store naturverdier. Statkraft har likevel valgt denne løsningen siden alternativene er vurdert å være usikre og kostbare. Det er allerede i tidligfase gjort tilpasninger, og med riktige avbøtende tiltak mener Statkraft at løsningen kan være akseptabel.»

Fagutreder (Norconsult) foreslår at området unngås i sin helhet enten ved å velge alt. 2 eller utrede andre områder for adkomst i alt. 1. Naturvernforbundet støtter dette. Vi vil peke på risikoen for at området, sjøl om Statkraft gjør tilpasninger, likevel vil få redusert verdi, noe som vil gjøre området mer utsatt ved seinere planlagte inngrep.

Øvre del av Norefjorden (nord for planlagt utløp ved Vrenne):

Tunneldrifta er varsla å kunne gi midlertidig endring i tilstand for total nitrogen i resipientene nedstrøms massedeponiene. Vi antar at dette kan ha gjødselvirkning bl.a. i den øverste delen av Norefjorden (nord for planlagt utløp ved Vrenne), som de siste tiåra har hatt kraftig begroing, og der

det (både ved alt. 1 og alt. 2) vil bli sterkt redusert vanngjennomstrømning pga. omlegginga av avløp fra Nore 2. Dette kan også tenkes å forstyrre den funksjonen Lågens utløp har som gyte- og oppvekstområde for ørret.

Det hører også med i bildet at denne delen av Norefjorden er aktuell som resipient for utslipp fra renseanlegg i Uvdal (mer enn 7000 pe).

Området er dessuten tilholdssted for sangsvaner om vinteren, og vil ved mindre sirkulasjon kunne bli islagt.

Ulempene som er skissert taler for alt. 2, med uendra utløp for Nore 2.

Rødbergdammen

Her er det avløp fra renseanlegget på Rødberg. Alt. 1 vil gi mindre vanngjennomstrømning og gjøre Rødbergdammen mindre egna som resipient. Det er også etablert en fritidspark med badeområde som vil få redusert attraktivitet.

Massedepoier:

Alt. 1 vil gi nær dobbelt så mye tunnelmasse (2 mill kbm) som alt. 2 (1.2 mill kbm). Dette vil forringe landskapsopplevelsen. Realisering av Statnett sine planer for transformatorstasjon vil forsterke forringelsen.

Dette taler for alt. 2.

Det må etableres renseløsninger for tunneldrivevann og avrenning fra massedepoier.

KLIMAGASSUTSLIPP.

Norconsult/Statkraft har utarbeidet en fagrapport for utslippskonsekvenser gjennom livsløpet (100 år). Konklusjonen er:

«Oppsummert har alternativet Nytt Nore et høyere utslipp fra utbygging av tiltaket, sammenlignet med alternativet Nytt Nore I og II. Til tross for et høyere utslipp ved utbygging medfører forskjellen i produksjonskapasitet hos alternativene at Nytt Nore bidrar til mer energiproduksjon i kraftnettet, og derav høyere reduksjon av klimagasser sett i et energisystemperspektiv over 100 år. Ved å legge norsk energimiks til grunn for sammenligning vil Nytt Nore ha omtrent 67.800 tonn CO₂-ekv høyere utslippsreduksjon enn Nytt Nore I og II. Ved fremstilling med europeisk elmiks vil Nytt Nore bidra med en utslippsreduksjon på ca. 454.200 tonn CO₂-ekv mer enn Nytt Nore I og II. Anbefalingen blir derfor at alternativet Nytt Nore prioriteres, og at utslippsreduserende tiltak bør uansett etterstrebes.»

Naturvernforbundet vil vise til en uttalelse fra klimaforsker Bjørn H. Samset som i sin bok «2070» omtaler FNs klimapanel sin vurdering av mulighetene for å nå 1.5-gradersmålet. En betingelse for å nå dette målet er, ifølge panelet, en 50 % reduksjon av verdens energiforbruk innen 2030. Vi kan ikke se at en sterk reduksjon av energiforbruket er tatt med som en mulighet i Norconsult/ Statkraft sin analyse. Mindre framtidig energiforbruk vil påvirke konklusjonen i fagrapporten angående utslippsreduksjoner.

I fagrapporten om hydrologi, kap. 3.4, «Konsekvenser av framtidige klimaendringer», er det vist til en rapport fra Norsk klimaservice-senter. Der forventes at årstemperaturen i Buskerud vil øke med 4 grader fram mot år 2100. Århundreskiftet er innafor livsløpet for nytt/ opprusta kraftverk.

Sjøl om Naturvernforbundet vil arbeide for at dette ikke blir en realitet, mener vi at dette perspektivet må inngå i konsekvensvurderinga når det gjelder naturmangfoldet i og langs Lågen. Vi antar at den beste måten å møte framtidias utfordringer på, er å sørge for mest mulig stabile forhold i vassdraget, noe som best ivaretas ved alt. 2.

TUNHOVDFJORDEN/ PÅLSBUFJORDEN.

Prosessen med revisjon av reguleringsbestemmelsene må startes opp snarest. Dagens vannstand med ørkenaktige strender kan ikke tolereres. Vi imøteser en begrunnelse fra Statkraft for den varslede inntakssinkinga i Tunhovddammen.

Med hilsen

Johanne Stølen (leder)